

Thema 'Versta je mij?'

Hallo Piet,

Ze zit altijd aan het tafeltje direct tegen mijn bureau in de klas.

De rest zit verspreid vanaf het midden naar achteren in het lokaal. Het lijkt niemand op te vallen en haar kan het niets schelen. Ze vindt mij de beste leraar van de school en dus vind ik haar de leukste leerlinge van de school. Dat laatste is niet eens gelogen. In November plaatste de teamleider een oproep voor gebruikte kleding in de maat van dit meisje en even later stond haar kantoor vol zakken, waarvan het merendeel z'n weg naar de container van het Leger des Heils vond.

Ze zit in de tweede, maar ook in het lichaam van een kind van de basisschool. Haar bovengebit is letterlijk dubbel, maar de behoefte of de aanname om er iets aan te doen ontbreekt bij haar thuis.

Net als naar de kapper gaan en meedoen met de andere meiden van de klas die de godsdienstles ook gebruiken om voor de rest van de dag toonbaar te kunnen zijn in de aula voor de soortgenoten en de jongens vanzelf.

Ingespannen zat ze voor het scherm in de klas en keek naar de film die via de beamer werd vertoond.

Het was december en het we hadden het toe aan de Nativitystory. Het is een verfilming van het geboorteverhaal van Jezus.

"Ik wil jullie iets vertellen over het verhaal dat met kerst wordt verteld in de kerk. Gelukkig hebben we er filmbeelden van en dus hoef ik niet zoveel te zeggen en kun je rustig kijken. Straks stel ik er een paar vragen over, dus wel even opletten!"

Lena kijkt stomverbaasd:

"staat het op film meester?"

"Nou het is nagespeeld door andere mensen, want toen waren er nog geen filmcamera's" "O ik dacht ook al, dat kan toch niet."

Stiekem is de rest van de klas haar dankbaar, want ze is niet de enige die verbaasd was over mijn opmerking dat die geboorte gefilmd was, zoals ze dachten dat ik had gezegd.

Ademloos volgt Lena de paniekerige Jozef die maar geen plekje vindt om te slapen, terwijl Maria zichtbaar en hoorbaar al weeën heeft. Ze zijn de grot van de schapen nog niet binnen of Jozef houdt een kindje omhoog. Geen navelstreng te bekennen en een zichtbaar bezweet pubermeisje die het kind oppakt.

Uit het niets vlakbij mijn bureau:

"Zeg meneer, wat is het eigenlijk geworden, een jongen of een meisje?"

"Nou Lena, ik heb het ook maar van horen zeggen, maar volgens mij kreeg Maria een jongetje en die noemde ze Jezus. Dat werd dus de Jezus van het christelijk geloof"

"O zo. Ach ja, als het maar gezond is, want met uw kleindochter in Suriname ging het ja niet goed en toen moest u haar begraven"

Ik verdrink in de ogen van Lena. Groot en vol vanzelfsprekendheid staren ze me aan. Voor mij een moment de hemel dichtbij.

Het is een verhaal van mijn leven op school, zoals er meer te vertellen zijn. Ik heb die kinderen omarmd en ben God ongelooflijk dankbaar dat ik daar een plekje heb als de leraar die op handen wordt gedragen en dat met een vak waarvan iedereen de (terechte)

overtuiging heeft dat het er niet echt toe doet.

Daar ligt dan ook direct de kans om mooie dingen te doen met de overdracht van het bericht dat ieder mensenleven er ongelooflijk toe doet en van grote waarde is, ook al is instromen op niveau 1 in het MBO het hoogst haalbare in je leven.

In de voorbije jaren heb ik gemerkt hoe belangrijk dan de inhoud van de communicatie is.

Nog best lastig voor een jongen die van de dure woorden is *"ook al wordt het gelukkig wel een beetje minder meester!"*

Ik die altijd dacht zo mooi begrijpelijk te kunnen preken, heb nog een end te gaan op de weg naar verstaanbaar in contact zijn over het verhaal van God met de mensen en de mensen met God.

Toch kunnen we met minder dan werk maken van verstaanbaarheid niet toe. Een majoor van het Leger des Heils sprak in de paasviering dit jaar. Toen het aankwam op het verwoorden van z'n geloofsovertuiging haakten de leerlingen zichtbaar af, want de man werd onverstaanbaar.

En toen de bevlogen docent - thuis is in de evangelische beweging - bad en **in iedere zin twee tot drie keer het woord "Heer" uitsprak, haakten leerlingen af** en werden jassen alvast in gereedheid gebracht voor vertrek de paasvakantie in.

Is er een taal die verstaanbaar het Grote Verhaal, dat is, existentieel dichterbij kan brengen?

Of moeten we leren van de verbeelding - en de troostende kracht daarvan - bij uitvaarten als die van Andre Hazes, of van wat zichtbaar wordt bij de colonne rouwauto's onderweg naar de van Oudheusden Kazerne in Hilversum, vanaf vliegveld Eindhoven?

Hoe wordt de gemeente huis van God en mensen?

Een huis om thuis te komen en bevraagd, uitgedaagd, getroost, gezien en gekend te zijn?

Welke taal, welke overtuiging, welk gebaar houdt het voor de Lena's in deze wereld **een nieuwe eeuwigheid vol**, nu blijkt dat de oude taal of de nieuwe cosmetische trucjes om aantrekkelijk te zijn, de houdbaarheidsdatum overschreed?

Als Pastoraat luisteren is, dan is verstaanbaarheid onontbeerlijk.

Ik ben benieuwd naar je reactie...

Tot schrijfs,

Bert

Hallo Bert,

Ik reageer op jouw vraag: *'is er een taal, die het Grote Verhaal verstaanbaar existentieel dichterbij kan brengen?'* Oftewel in taal van vandaag en op een manier, die kan overkomen bij bijvoorbeeld jongeren.

Die vraag komt natuurlijk voort uit de bijbelse opdracht om de boodschap van Jezus te verkondigen en uit te dragen. Zo zijn jij en ik ook opgevoed. Matth. 28: 19, 20 ('Ga dus op weg en maak alle volken tot mijn leerlingen, door hen te dopen in de naam van de Vader en de Zoon en de heilige Geest, en hun te leren dat ze zich moeten houden aan alles wat ik jullie opgedragen heb.'). Oftewel: **wij moeten zorgen, dat ieder het weet!**

Dan is het natuurlijk logisch om de vraag te stellen in welke taal dat moet gebeuren. Ik hoef jou niet te vertellen, dat door de eeuwen heen **de taal van de kerk meestal niet hetzelfde was als de taal van het volk**. In het begin was alles nog in het latijn. Vervolgens was het haast een revolutie (na de reformatie), dat de Bijbel vertaald werd in de taal van het volk. Maar dan nog ging het vaak over begrippen, die door het gewone volk niet begrepen werden.

De kerk was dan de plaats waar verteld werd, hoe iedereen moest geloven, denken en handelen... Ja zelfs de resultaten van de wetenschap waren ondergeschikt aan de geloofswaarheden.

Ik weet, dat ik met grote stappen door de kerkgeschiedenis ga, maar ik zie vooral **de invloed van de volgende begrippen: 'macht', 'zeggenschap' van de (leiders van de) kerk, verband tussen ziekte, ongeluk en handel en wandel in het geloof, angst voor de dood en de hel en het beroep op het zondebesef van mensen**.

Zoals bij ons al eerder ter sprake is gekomen zijn veel mensen gevoelig voor de schuldvraag. En als schuld dan geïnterpreteerd wordt als zonde tegen God, met als perspectief de hel, kun je je voorstellen dat mensen aangesproken kunnen worden met het verlossende evangelie.

Wat we zien, ook door de eeuwen heen, is dat **de taal van het geloof langzamerhand aan het afbrokkelen is**. Daar waar vroeger God ingevuld werd als een bijna tastbaar handelend wezen, blijkt zoveel op een gewone manier verklaard te kunnen worden dat dat beeld van God minder dreigend geworden is en wat meer op een afstand.

Bij geloofstaal worden nu vragen gesteld. Het beangstigt niet meer zo. Kinderen worden niet meer zo opgevoed met de bijbelverhalen en bijbelteksten.

Ze weten meestal ook niet meer zoveel van het geloof.

De vraag is natuurlijk: is dat verkeerd? En vervolgens wat betekent dat voor de manier waarop de kerk zich verstaanbaar zou moeten maken.

Ik ben over die eerste vraag wat dubbel. Aan de ene kant is het **jammer, dat kinderen niet op de hoogte zijn van de bijbelse verhalen**. Aan de andere kant kun je ook stellen, dat ze **met die bijbelverhalen ook de interpretatie van de zondagsschooljuf mee gekregen zouden hebben**. Inclusief Godsbeeld, zondebesef enz. De vorige generatie (die van die vele vragen!) zette zich vaak af tegen de kerk en de bijbelverhalen.

Bij mensen die zich afzetten en die negatief zijn, is het dan heel moeilijk om een goede golflengte te vinden voor het gesprek.

Ik kom nu meer jongeren tegen, die nieuwsgierig zijn, en gewoon willen weten om welke dingen het gaat in hun leven en in het geloof.

En nu kom ik bij het belangrijkste: **voor wie is het evangelie bedoeld?** En in welke taal moet het verstaanbaar worden?

Moeten wij het evangelie brengen, of zou het er misschien al zijn.

Als wij vertrouwen hebben in een eeuwenoud verhaal, dan zouden we er ook vertrouwen in kunnen hebben, dat het vandaag al aanwezig is.

De opdracht zou dan **niet moeten zijn: zorg ervoor dat mensen naar je luisteren, maar zorg ervoor, dat je naar mensen luistert**.

En dat je dan **zo goed luistert, dat je het evangelie tevoorschijn kunt luisteren**.

In wezen geef jij daar zelf al een voorbeeld van in jouw verhaal.

Als dat meisje een link legt tussen de kwetsbaarheid van die ene baby vergeleken met de kwetsbaarheid van het ongebooren kind gebeurt daar al iets bij jou.

Misschien moeten we **onze oren wat beter te luister leggen bij de jongeren zelf**. Hen bevragen op hun hoogten en diepten in het leven, op wat hen in beweging zet, maar ook wat hen het diepste raakt. Hoe zij aankijken tegen de wereld, tegen de 'grote momenten' in het leven. En dan misschien zoeken naar teksten, die er al zijn, of die er nog gemaakt kunnen worden. Dan is er ook **ruimte om iets van herkenbaarheid op te roepen bij bijbelverhalen, waarin dat aspect ook voorkomt**.

Het zou me niet verbazen, als er dan een gesprek op gang komt over mensen en over de manier waarop je over God praat of zou willen praten.

Niet stellerderwijs, maar vragenderwijs.

Ieder is bezig met zijn eigen verhaal, om te **zoeken naar het verhaal dat bij hem past en dat hij met vertrouwen mee kan nemen onderweg, als groeiverhaal...**

(Programma's tegen het pesten bijvoorbeeld moeten, wat mij betreft, niet opgesteld worden door leerkrachten maar door leerlingen om effect te hebben. Ik gooi maar wat in het midden...)

Ik weet het: jij staat voor de klas, maar je weet net zo goed als ik, dat de dingen , die je zelf ontdekt beter blijven hangen, dan wat je van je leraar moet leren.

Dat geldt ook voor de dingen van het geloof. **Daarbij heb ik het vertrouwen, dat de dingen die er toe doen nooit zullen verdwijnen, hooguit in de andere taal verwoord worden, en daardoor eventueel niet meer gezien of herkend door kerkmensen.**

Ik hoor deze keer graag weer een reactie van jou, of van iemand anders.

Gr.

Piet